

МЕТОДОЛОГІЧНА БАЗА ЗІСТАВЛЕННЯ МОТИВАЦІЙНИХ ОСНОВ ІХТІОНІМІВ АНГЛІЙСЬКОЇ, ФРАНЦУЗЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ

Наталія Швець
(Київ, Україна)

У статті представлено методологічну базу зіставного дослідження мотиваційних основ англійських, французьких та українських іхтіонімів, що буде здійснюватися у чотири етапи і базуватиметься на поєднанні зіставного та порівняльно-історичного методів, а також когнітивно-ономасіологічного та лінгвокультурологічного аналізу. Як допоміжні буде використано методи суцільної вибірки та кількісного аналізу. В ролі *tertium comparationis* (основи зіставлення) виступатиме поняття мотиваційної ознаки, що вербально експлікує внутрішню форму слова. Дослідження базуватиметься на певних методологічних принципах: системному, семантичному, функціональному, ономасіологічному та семасіологічному.

Ключові слова: зіставний метод, порівняльно-історичний метод, когнітивно-ономасіологічний аналіз, лінгвокультурологічний аналіз, іхтіонім, мотиваційна ознака.

В статье представлена методологическая база сопоставительного исследования мотивационных основ английских, французских и украинских ихтионимов, что будет осуществляться в четыре этапа и будет базироваться на сочетании сопоставительного и сравнительно-исторического методов, а также когнитивно-ономасиологического и лингвокультурологического анализа. Как вспомогательные будут использованы методы сплошной выборки и количественного анализа. В качестве *tertium comparationis* (основы сопоставления) будет выступать понятие мотивационного признака, который вербально эксплицирует внутреннюю форму слова. Исследование будет базироваться на определённых методологических принципах: системном, семантическом, функциональном, ономасиологическом и семасиологическом.

Ключевые слова: сопоставительный метод, сравнительно-исторический метод, когнитивно-ономасиологический анализ, лингвокультурологический анализ, ихтионим, мотивационный признак.

The article presents the methodological basis of the contrastive study of motivational bases of English, French and Ukrainian ichthyonyms that will

be realized in four phases and will be based on a combination of contrastive and comparative historical methods, as well as cognitive onomasiological and linguoculturological analysis. The method of continuous sampling and quantitative analysis will be used as auxiliary methods. The notion of the motivational characteristic, which explains the internal form of the word verbally, would serve as tertium comparationis (the basis of contrastive analysis). The research will be based on certain methodological principles: the systematic, semantic, functional, onomasiological and semasiological.

Key words: *contrastive method, comparative historical method, cognitive onomasiological analysis, linguoculturological analysis, ichthyonym, motivational characteristic.*

Актуальність дослідження і постановка проблеми.

Одним з пріоритетних напрямків сучасного мовознавства є зіставне вивчення мовних одиниць різних рівнів: фонетичного [Маленовський 2007, Кушнерик 2009], морфологічного [Закирьянов 2001], лексичного [Ніколаєнко 2009, Сердюк 2002] та синтаксичного [Сидоров 2009, Дрінко 2005]. Тому **актуальним** завданням у руслі новітніх наукових розвідок є розробка методології лінгвістичних досліджень у рамках цього напряму, адже, як слушно зазначає польський лінгвіст Т. Кшешовскі, «ті, хто за власним визнанням, беруться за зіставні студії, вивчають ту частину, яку ми тепер називатимемо контрастивним аналізом, приділяючи недостатньо уваги проблемам принципів, що мотивують аналіз і забезпечують його методологічним інструментарієм» [Krzyszowski 1991 : 1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні мовознавці вивчають іхтіоніми у різних аспектах та на матеріалі різноманітних мов. Так, у славістиці найменування риб розглядалися з погляду етимології [Усачова 2003, Голев 1986, Березовская 2006], деривації [Усачева 2003], в етнолінгвістичному [Козубенко 2006, Мілач 2008], термінологічному [Герд 1967] та лінгвокультурологічному висвітленні [Дайнюс 2004]. В германістиці іхтіоніми описано у світлі діалектології на матеріалі австралійського варіанту англійської мови [Коваленко 1992] та в когнітивно-ономасіологічному висвітленні на матеріалі німецької мови [Стройкова 2012]. Іхтіоніми також були вивчені в лексико-семантичному та словотвірному ракурсах на матеріалі татарської [Бятикова 2003], узбецької [Мирхаликов 1991], марійської [Пекшеева 2012] та російської [Меркулов 1974, Халюков 2008]

мов. У зіставному аспекті мотивацію іхтіонімів проаналізовано в ономасіологічному ракурсі на матеріалі англійської та російської мов [Гусева 2010].

З огляду на те, що різні дослідники розглядають відмінні аспекти мотивації іхтіонімів, спостерігаються також розбіжності і в методиках аналізу. Зокрема, недостатньо розроблено є методика зіставного аналізу мотивації іхтіонімів. Тому, **метою статті** є заповнення прогалини в методиці зіставного дослідження мотиваційних основ іхтіонімів шляхом розробки поетапного аналізу.

Завдання статті: охарактеризувати методологічні принципи, на яких буде базуватися наше дослідження та описати методику зіставного аналізу мотиваційних основ іхтіонімів англійської, французької та української мов.

Виклад основного матеріалу і отриманих результатів.

За А. Корольовою, процедура зіставлення передбачає кілька послідовних етапів:

1) встановлення основи зіставлення (*tertium comparationis*);
2) зіставна інтерпретація; 3) типологічна характеристика (встановлення типових закономірностей і відмінностей. [Корольова 2013 : 12].

Щодо першого етапу (встановлення основи зіставлення), слухну думку знаходимо у Т. Кшешовскі, який зауважує, що «будь-яке зіставлення передбачає елементарне припущення, що об'єкти, які будемо зіставляти, мають щось спільне, через що можна встановити відмінності. Цю спільну основу називаємо *tertium comparationis*» [Krzyszowski 1991 : 15].

«*Tertium comparationis* – певне позамовне поняття, не належне до жодної із зіставляваних мов явище, дедуктивно сформульоване метамовою, і простежуються способи його вираження в зіставляваних мовах» [Кочерган 2006 : 78], – уточнюємо у М. Кочергана.

«Установлення *tertium comparationis*, – за словами А. Корольової, – полягає у виборі певної властивості чи ознаки мовного явища – фонетичної, граматичної, лексичної, семантичної як еталона зіставлення. Основою зіставлення можуть бути всі мовні одиниці (їхні значення, складники значення (наприклад, семи) тощо) та відношення і зв'язки між ними – від фонем до речень і навіть текстів» [Корольова 2013 : 12].

У нашому дослідженні доцільним видається використання в ролі *tertium comparationis* поняття **мотиваційної ознаки**, що є одним із ключових понять ономасіології.

У процесі створення номінативної одиниці людина виділяє з великої кількості ознак певного предмета, вибирає тільки яку-небудь одну, яка здається їй характерною та має у певній мові назву, і використовує її для найменування нового предмета [Языковая номинация 1977 : 160]. Ця ознака і є мотиваційною, вона вербально експлікує внутрішню форму слова. Як зазначав Ф. Буслаєв: «Один і той самий предмет наділений різними властивостями, і кожна мова називає його за якою-небудь однією властивістю» [Буслаев 1941 : 118].

«Вибір мотиватора (мотиваційної ознаки) все ж детермінований антропоцентрично і когнітивно, тобто особливостями етнічної ментальності, психіки» [Селиванова 2000 : 75], тому у різних народів в основу одних і тих самих найменувань можуть бути покладені різні мотиваційні ознаки.

Комплексна методика аналізу мотиваційних основ іхтіонімів англійської, французької та української мов буде базуватися на певних **принципах**: системному, семантичному, функціональному, ономасіологічному та семасіологічному, **методах та прийомах**: зіставному, порівняльно-історичному, когнітивно-ономасіологічному аналізі та лінгвокультурологічному аналізі, методах суцільної вибірки та кількісного аналізу.

Вищеописана комплексна методика ґрунтуватиметься на таких методологічних принципах:

1) **принцип системного підходу** до опису подібностей і відмінностей, який полягає в тому, що кожне явище слід розглядати в системі, тобто у його зв'язках з іншими явищами тієї системи, до якої воно належить [Кочерган 2006 : 84]. Як слушно зазначає М. Кочерган, «лінгвісту важливо з'ясувати, що в мові зумовлено внутрішньосистемними зв'язками, а що – позамовною дійсністю» [Кочерган 2006 : 84];

2) **семантичний принцип** (принцип опори на змістову основу зіставлюваних явищ), згідно з яким за основу порівняння буде взято семантичні категорії [Кочерган 2006 : 89]. Поділяємо думку М. Кочергана, що «саме в лексиці приховані фундаментальні риси мовної структури, які зумовлюють наявність багатьох специфічних ознак на інших рівнях мови» і «опора на

семантику сприятиме розкриттю максимально широкої сукупності системно зумовлених структурних характеристик мови, що дають змогу пролити світло на проблему взаємовідношення мови і мислення» [Кочерган 2006 : 88];

3) *функціональний принцип*, що передбачає врахування функціональних особливостей зіставлюваних одиниць (зіставлення слід здійснювати на основі функціональної подібності фактів досліджуваних мов) [Кочерган 2006 : 89];

4) *ономасіологічний принцип*, що дозволяє розглядати змістову сторону іхтіонімів не з погляду формування їхніх внутрішньосистемних значущостей, а з погляду предметної спрямованості, тобто їх співвідношення із позамовним предметним рядом як засобом позначення, іменування останнього;

5) *семасіологічний принцип*, за яким мотивоване слово розглядається не лише як компонент лексичної системи мови, але і як компонент метамовної свідомості мови.

Виявлення особливостей мотивації англійських, французьких та українських іхтіонімів здійснюватиметься за такою **методикою**.

На *першому етапі* за допомогою методу суцільної вибірки буде здійснено відбір фактичного матеріалу з англійських, французьких та українських енциклопедичних довідників, електронних джерел та тлумачних словників.

Другий етап передбачає характеристику типів мотивації іхтіонімів англійської, французької та української мов на основі когнітивно-ономасіологічного аналізу.

Когнітивно-ономасіологічний аналіз, що має на меті встановлення типу мотивації номінативних одиниць, реалізується у два етапи:

- 1) інтерпретація ономасіологічної структури;
- 2) концептуальне моделювання структури знань про позначене або її фрагмента.

Перший етап когнітивно-ономасіологічного аналізу – інтерпретація ономасіологічної структури найменування – передусім пов'язаний із поняттям ономасіологічної структури, що є знаковим результатом мотиваційного процесу. Цей термін було введено у науковий обіг чеським лінгвістом М. Докулілом у 1962 році. Він розглядався як поєднання двох компонентів – ономасіологічної ознаки (мотиватора, твірної

основи) й ономасіологічного базису (словотворчого форманта) [Селіванова 2010 : 512]. Російська дослідниця О. Кубрякова, виходячи з концепції синтаксичної природи деривації, доповнила ономасіологічну структуру композитів предикатом або зв'язкою, які встановлюють між ознаками певний тип відношень [Кубрякова 1988].

З розвитком теорії номінації та когнітивної ономасіології українським науковцем О. Селівановою було запропоновано розширити поняття ономасіологічної структури за допомогою «залучення мотиву, мети номінаторів, а також проектування ономасіологічної ознаки чи ознак, ономасіологічного базису й імплікованої частини мотиваційної бази з урахуванням значення найменування на певну структуру знань про позначене (актуалізовані фрагменти пропозиції чи асоціативні метафоричні й образні елементи, модусний компонент, прагматичну установку номінації, сферу відчуттів, архетипи колективного позасвідомого)» [Селіванова 2006: 154].

Другий етап когнітивно-ономасіологічного аналізу спрямований на реконструкцію мотиваційної бази шляхом моделювання структури знань про позначене. Базовою моделлю на цьому етапі є модель ментально-психонетичного комплексу (МПК), «яка відображає інформаційну структуру свідомості як холістичного психофункціонального континууму поєднання пізнавальних функцій відчуттів, почуттів, мислення, інтуїції та трансценденції й колективного позасвідомого. Ментально-психонетичний комплекс демонструє синергетичну системну природу свідомості, організованої шляхом взаємодії різних функціональних модулів зі знаковими, граматичними, прагматичними ресурсами природної мови, що сприяє переведенню інформації різних типів у мовний формат» [Селіванова 2006 : 155].

У структурі МПК об'єднується ядерна частина пропозиції з асоціативно-термінальною частиною, модусом, зв'язками й кореляціями функцій свідомості та її різних за статусом фрагментів.

До назв риб з непрозорою внутрішньою формою для з'ясування первісних значень буде застосовано **порівняльно-історичний метод**, який ґрунтується на відтворенні та моделюванні архетипів мовних явищ. Зокрема, **прийом**

внутрішньої реконструкції буде використано для відтворення форм, які зазнали змін у процесі еволюції англійської, французької та української мов.

На *третьому етапі* буде встановлено, яких значень набувають іхтіоніми у результаті вторинної номінації. **Метод лінгвокультурологічного аналізу** допоможе встановити зв'язки іхтіонімів з іншими групами лексики та описати їх культурну символіку.

Четвертий етап спрямовуватиметься на зіставлення мотиваційних основ англійських, французьких та українських іхтіонімів, на виявлення їх спільних та відмінних ознак за допомогою зіставного методу.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Підсумовуючи, зазначимо, що зіставне дослідження мотиваційних основ англійських, французьких та українських іхтіонімів буде здійснюватися у чотири етапи та базуватиметься на певних методологічних принципах: системному, семантичному, функціональному, ономасіологічному та семасіологічному. Розроблена нами комплексна методика передбачає використання зіставного та порівняльно-історичного методів, а також когнітивно-ономасіологічного та лінгвокультурологічного аналізу, та допоміжних методів (суцільної вибірки та кількісного аналізу). В ролі *tertium comparationis* (основи зіставлення) виступатиме поняття мотиваційної ознаки.

Перспективи подальших досліджень полягають у можливості використання запропонованої методики при аналізі інших груп лексики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Березовская Е. А. Ихтиологическая лексика в говорах русского Севера. автореф. дис. ... канд. фил. наук : спец. 10.02.01 «Русский язык» / Е. А. Березовская. – Екатеринбург, 2006. – 20 с.
2. Буслаев Ф. И. О преподавании отечественного языка / Федор Иванович Буслаев. – Л. : Государственное учебно-педагогическое издательство Наркомпроса РСФСР, Ленинградское отделение, 1941. – 247 с.
3. Бяतिकова О. Н. Лексика рыболовства в татарском литературном языке : дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.02 / Бяतिकова Ольга Николаевна. – Казань, 2003. – 214 с.
4. Герд А. С. Проблемы формирования научной терминологии (на материале русских научных названий рыб) : Автореф. дис на соискание ученой степени д-ра филол. наук. : спец. 10.02.01 «Русский язык» / А. С. Герд – Л., 1967. – 27 с.
5. Голев Н. Д. О некоторых ономасиологических особенностях диалектных наименований одной тематической группы : На материале народных

- названий рыб [Электронный ресурс] / Н. Д. Голев // Проблемы лексической и словообразовательной мотивации в русском языке : [межвузовский сборник]. / Под ред. Н. Д. Голева. – Барнаул : Изд-во АГУ, 1986 – Режим доступа : <http://lingvo.asu.ru/golev/articles/z68.html>
6. Гусева И. Г. Функционирование метафорических терминов в подязыке ихтиологии / И. Г. Гусева // Материалы VII Международной научной конференции «Инновации в науке и образовании» – Калининград : Изд-во КГТУ, 2010. – С. 199–203.
 7. Дайнюс Р. Лексико-семантический анализ мифологических концептов : символика «рыбы» в балто-славянской традиции : с привлечением индоиранских данных : дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.03 / Разаускас. Дайнюс. – Москва, 2004. – 250 с.
 8. Дрінко Г. Г. Спонукальні конструкції в англійській та українській мовах : автореф. дис... канд. філол. наук : спец. 10.02.17 «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство» / Г. Г. Дрінко. – Донецьк, 2005. – 19 с.
 9. Закирьянов К. З. Сопоставительная морфология русского и башкирского языков : [учеб. пособ.] / Кабир Закирьянович Закирьянов. – Уфа, 2001. – 141 с.
 10. Коваленко В. А. Особенности номинаций и варьирования в австралийском варианте английского языка (на материале объектов ихтиофауны) : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки» / В. А. Коваленко – К., 1992. – 21 с.
 11. Козубенко И. И. Номинации классификаторов-ихтионимов в мифологической модели мира / И. И. Козубенко // Сб. науч. трудов МПГУ. – М. : Прометей, 2006. – С. 134–139.
 12. Корольова А. В. Нові виклики сьогоденної компаративістики і контрастивістики / А. В. Корольова // Проблеми зіставної семантики : зб. наук. статей / [відп. ред. А. В. Корольова]. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2013. – Вип. 11. – С. 9–15.
 13. Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства : [підручник] / Михайло Петрович Кочерган. – К. : Академія, 2006. – 424 с.
 14. Кубрякова Е. С. Словообразование как процесс номинации и его отличительные формальные и содержательные характеристики / Е. С. Кубрякова // Теоретические основы словосложения. – Пятигорск : ПГПИИЯ, 1988. – С. 3 – 23.
 15. Кушнерик В. І. Фоносемантизм у германських і слов'янських мовах : діахронія та синхронія : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : спец. 10.02.17 «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство» / В. І. Кушнерик. – К., 2009. – 32 с.
 16. Мілач С. Канатаційні характеристики і асаціятуєні зв'язи вобраза риби у фразеології / С. Мілач // Роднае слова. – 2008. – № 11. – С. 54–58.
 17. Маленовський Ю. Л. Принципи зіставлення еталонів фонетичних одиниць у рецептивному мовленнєвому потоці / Ю. Л. Маленовський // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. – Вип. 1. – Серія 9 «Сучасні тенденції розвитку мов». – К. : Видавництво НПУ ім. Драгоманова, 2007. – С. 145–149.
 18. Меркулов Н. Ю. Лексика рыбаков озера Селигер : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.01 «Русский язык» / Н. Ю. Меркулов. – Л., 1974. – 16 с.
 19. Мирхаликов З.М. Лексико-семантические и грамматические особенности названий рыб в узбекском языке : автореф. дис. на соискание науч. степени

- канд. філол. наук : спец. 10.02.02 «Язyki народів Росийської федерації» / З. М. Мирхаликов. – Ташкент, 1991. – 18 с.
20. Ніколаєнко Л. С. Мотиваційна основа аксіологічно маркованих композитних номінацій в англійській і українській мовах : автореф. дис... канд. філол. наук : спец. 10.02.17 «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство» / Л. С. Ніколаєнко. – К., 2009. – 20 с.
 21. Пекшеєва Э. И. Ихтионимы и лексика рыболовства в марийском языке : автореф. ...канд. філол. наук : спец. 10.02.22 «Язyki народів зарубіжних стран Європи, Азії, Африки, аборигенів Америки и Австралії» / Э. И. Пекшеєва. – Йошкар-Ола, 2012. – 24 с.
 22. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2010. – 844 с.
 23. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
 24. Сердюк А. М. Мотиваційна основа назв рослин у первинному і вторинному семіозисі (на матеріалі української, російської, німецької та французької мов) : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.15 / Сердюк Алла Михайлівна – Бердянськ, 2002. – 377 с.
 25. Сидоров О.М. Предикативно-атрибутивні конструкції в англійській та українській мовах : автореф. дис... канд. філол. наук : спец. 10.02.17 «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство» / О. М. Сидоров. – Донецьк, 2009. – 19 с.
 26. Стрйкова С. А. Номенклатура іхтіофауни в сучасній німецькій мові : когнітивно-ономасіологічний аспект : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / С. А. Стрйкова. – Одеса, 2012. – 19 с.
 27. Усачева В. В. Славянская ихтиологическая терминология : Принципы и способы номинации : обратный словарь / Валерия Васильевна Усачева. – М. : Индрик, 2003. – 352 с.
 28. Халюков Ю. В. Лексика орловских рыбаков: автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Русский язык» / Ю. В. Халюков. – Орел, 2008. – 25 с.
 29. Языковая номинация. Общие вопросы / [Отв. ред. Б. А. Серебrenников, А. А. Уфимцева]. – М. : Наука, 1977. – 359 с.
 30. Krzeszowski T. P. Contrasting languages : the scope of contrastive linguistics / Tomasz Pawel Krzeszowski. – Berlin ; New York : Mouton de Gruyter, 1991. – 276 p.

LITERATURE

1. Berezovskaya, E.A. (2006). Ykhtyolohyeheskaya leksyka v hovorakh russkoho Severa. avtoref. dys. ... канд. fyl. nauk : spets. 10.02.01 «Russkyy yazyk» / E. A. Berezovskaya. Ekatyrenburh, 20 s.
2. Buslaev, F.Y. (1941). O prepodavanyu otechestvennoho yazyka. L. : Hosudarstvennoe uchebno-pedahohyeheskoe yzdatelstvo Narkomprosa RSFSR, Lenynhradskoe otdelenye. 247 s.
3. Byatykova, O.N. (2003). Leksyka rybolovstva v tatarskom lyteraturnom yazyke : dyss. ... канд. fylol. nauk : spets. 10.02.02 / Byatykova Olha Nykolaevna. – Kazan, 214 с.
4. Herd, A.S. (1967). Problemy formirovaniya nauchnoy termynolohyy (na materyale russkykh nauchnykh nazvaniy ryb) : Avtoref. dys na soyskanye uchenoy stepeny d-ra fylol. nauk. : spets. 10.02.01 «Russkyy yazyk» / A. S. Herd – L. 27 s.

5. Holev, N.D. (1986). O nekotorykh onomasyolohycheskykh osobennostyakh dyalektnykh naymenovanyy odnoy tematycheskoy hruppy: Na materyale narodnykh nazvanyy ryb [Elektronnyy resurs] / N. D. Holev // Problemy lektycheskoy y slovoobrazovatelnoy motyvatsyy v russkom yazyke : [mezhvuzovskyy sbornik]. / Pod red. N. D. Holeva. – Barnaul : Yzd-vo AHU, 1986 – Rezhym dostupu : <http://lingvo.asu.ru/golev/articles/z68.html>
6. Huseva, Y. H. (2010). Funktsyonyrovanye metaforycheskykh terminov v podyazyke ykhtyolohyy. *Materyaly VII Mezhdunarodnoy nauchnoy konferentsyy «Ynnovatsyy v nauke y obrazovanyy»* – Kalynynhrad : Yzd-vo K·HTU. S. 199-203.
7. Daynyus, R. (2004). Leksyko-semanticheskyy analiz myfolohycheskykh kontseptov : symvolyka «ryby» v balto-slavyanskoy tradytsyy : s pryvlechenyem yndoyranyksykh dannykh : dyss. ... kand. fylol. nauk : spets. 10.02.03 / Razauskas. Daynyus. – Moskva. 250 s.
8. Drinko H. H. Sponukalni konstruksiyi v anhliyskiy ta ukrayinskiy movakh : avtoref. dys... kand. filol. nauk : spets. 10.02.17 «Porivnyalno-istorychne i typolohichne movoznavstvo» / H. H. Drinko. – Donetsk, 2005. – 19 s.
9. Zakir'yanov, K.Z. (2001). Sopostavitel'naya morfologiya russkogo i bashkirskogo yazykov. Ufa. 141 s.
10. Kovalenko, V.A. (1992). Osobennosti nominatsiy i var'irovaniya v avstraliyskom variante angliyskogo yazyka (na materiale ob'yektov ikhtiofauny) : avtoref. diss. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 «Germanskiye yazyki» / V. A. Kovalenko. K. 21 s.
11. Kozubenko I. I. Nominatsii klassifikatorov-ikhtionimov v mifologicheskoy modeli mira / I. I. Kozubenko // Sb. nauch. trudov MPGU. – M. : Prometey, 2006. – S. 134–139.
12. Korolova, A.V. (2013). Novi vyklyky sohodennoy komparatyvistyky i kontrastyvistyky. *Problemy zistavnoyi semantiky*. K. : Vyd. tsentr KNLU, Vyp. 11. S. 9–15.
13. Kocherhan, M. P. (2006). Osnovy zistavnoho movoznavstva. K. : Akademiya, 424 s.
14. Kubryakova Ye. S. Slovoslozheniye kak protsess nominatsii i yego otlichitel'nyye formal'nyye i sodержatel'nyye kharakteristiki. *Teoreticheskiye osnovy slovoslozheniya*. Pyatigorsk : PGIPIYA, S. 3 – 23.
15. Kushneryk, V. I. (2009). Fonosemantyzm u hermanskykh i slov'yanskykh movakh : diakhroniya ta synkhroniya : avtoref. dys. ... d-ra filol. nauk : spets. 10.02.17 «Porivnyalno-istorychne i typolohichne movoznavstvo» / V.I. Kushneryk. K. 32 s.
16. Milač S. (2008). Kanatacyjnija charaktarystyki i asacyjatyunyja suviazi vobrazu ryby u fraziealohii. *Rodnaje slova*. № 11. S. 54–58.
17. Malenovskyy, YU. L. (2007). Pryntsypy zistavleniya etaloniv fonetychnykh odynyts u retseptyvnomu movlennyevomu pototsi. *Naukovyy chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova*. Vyp. 1. – Seriya 9 «Suchasni tendentsiyi rozvytku mov». – K. : Vydavnytstvo NPU im. Drahomanova. S. 145-149.
18. Merkulov, N. YU. (1974). Leksika rybakov ozera Seliger : avtoref. dis. na soiskaniye nauch. stepeni kand. filol. nauk : spets. 10.02.01 «Russkiy yazyk» / N. YU. Merkulov. L. 16 s.
19. Mirkhalikov, Z. M. (1991). Leksiko-semanticheskiye i grammaticheskiye osobennosti nazvaniy ryb v uzbekskom yazyke : avtoref. dis. na soiskaniye nauch. stepeni kand. filol. nauk : spets. 10.02.02 «Yazyki narodov Rossiyskoy federatsii» / Z. M. Mirkhalikov. Tashkent. 18 s.
20. Nikolayenko, L.S. (2009). Motyvatsiyina osnova aksiolohichno markovanykh kompozytnykh nominatsiy v anhliyskiy i ukrayinskiy movakh : avtoref. dys...

- kand. filol. nauk : spets. 10.02.17 «Porivnyalno-istorychne i typolohichne movoznavstvo» / L. S. Nikolayenko. – K. 20 s.
21. Peksheyeva, E. I. (2012). Ikhtionimy i leksika rybolovstva v mariyskom yazyke : avtoref. ...kand. filol. nauk : spets. 10.02.22 «Yazyki narodov zarubezhnykh stran Yevropy, Azii, Afriki, aborigenov Ameriki i Avstralii» / E. I. Peksheyeva. – Yoshkar-Ola. 24 s.
 22. Selivanova, O.O. (2010). Linhvistychna entsyklopediya / Olena Oleksandrivna Selivanova. Poltava : Dovkillya-K. 844 s.
 23. Selivanova O.O. (2006). Suchasna linhvistyka: terminolohichna entsyklopediya. Poltava : Dovkillya-K, 716 s.
 24. Serdyuk A. M. (2002). Motyvatsiyna osnova nazv roslyn u pervynnomu i vtorynnomu semiozysi (na materialy ukrayinskoyi, rosiyskoyi, nimetskoyi ta frantsuzkoyi mov) : dys. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.15 / Serdyuk Alla Mykhaylivna. Berdyansk. 377 s.
 25. Sidorov O.M. (2009). Predikativno-atributivni konstruktsii v angliys'kiiy ta ukraïns'kiiy movakh : avtoref. dis... kand. filol. nauk : spets. 10.02.17 «Porivnyal'no-istorichne i tipologichne movoznavstvo» / O. M. Sidorov. Donetsk. 19 s.
 26. Stroykova, S.A. (2012). Nomenklatura ikhtiofauny v suchasniy nimetskiy movi : kohnityvno-onomasiolohichnyy aspekt : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 «Hermanskiy movy» / S. A. Stroykova. Odesa. 19 s.
 27. Usacheva, V.V. (2003). Slavyanskaya ikhtiologicheskaya terminologiya : Printsipy i sposoby nominatsii : obratnyy slovar' / Valeriya Vasil'yevna Usacheva. M. : Indrik. 352 s.
 28. Khalyukov, YU. V. (2008). Leksika orlovskikh rybakov: avtoref. diss. na soiskaniye nauch. stepeni kand. filol. nauk : spets. 10.02.01 «Russkiy yazyk» / YU. V. Khalyukov. Orel. 25 s.
 29. *Yazykovaya nominatsiya. Obshchiye voprosy (1977).* / [Otv. red. B.A. Serebrennikov, A. A. Ufimtseva]. M. : Nauka. 359 s.
 30. Krzeszowski, T. P. (1991). Contrasting languages : the scope of contrastive linguistics / Tomasz Pawel Krzeszowski. Berlin ; New York : Mouton de Gruyter. 276 p.

УДК 81-119:81'367.332.2

КОГНІТИВНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ НОМІНАТИВНИХ РЕЧЕНЬ

Олександр Швець
(Київ, Україна)

Статтю присвячено висвітленню проблеми використання когнітивного підходу до вивчення синтаксису та номінативного речення як його структурної одиниці. Когнітивний підхід виник у зв'язку зі